

Indtil dette er sket, må en del af uddannelseslønnen kunne udbetales som forskudsløn mod afkortning i modtagernes indkomst efter endt uddannelse.

Midlerne hertil tænkes tilvejebragt af et nyt obligationsudstedende kreditinstitut, kaldet Humankreditinstituttet. Medens andre obligationsudstedende institutter kaldes realkreditinstitutter, fordi de finansierer investeringer i realkapital, kaldes dette institut for Humankreditinstituttet, fordi det skal finansiere investeringer i mennesker. Men navnet skyldes også, at dette instituts virksomhed helt grundlæggende skal være human.

Dette humane finder bl.a. udtryk i, at modtagerne ikke skal forrente den forskudsløn, som de har fået. Men de skal heller ikke have nogen inflationsgevinst. Derfor pristalsreguleres de beløb, der skal afkortes i modtagernes senere indkomst, og staten skal betale den del af renten på Humankreditinstituttets obligationer, som ligger ud over den årlige prisstigningstakt.

Det humane skal ligeledes finde udtryk i reglerne for lønafkortning, dels ved, at der alene sker lønafkortning med halvdelen af det beløb, hvorved årsindkomsten overstiger det højeste dagpengebeløb, for tiden ca. 104.000 kr. årligt, dels ved, at muligheden for lønafkortning højst kan være til stede i 10 år, hvori modtageren af forskudsløn har været skattepligtig i Danmark. Det er i øvrigt hensigten at koble opkrævningen af beløbene til Humankreditinstituttet sammen med almindelige skattebetalinger, hvilket skulle kunne gøre mange ting lettere for alle parter.

Da uddannelseslønnen er lønindkomst, må forskudslønnen ganske naturligt beskattes i det år, hvori den udbetales. Til gengæld må lønafkortningen være fradragsberettiget ved opgørelsen af indkomsten for det år, hvori den foretages.

Denne omstændighed bevirker, at der i ordningens første år bliver langt mere i lønforskud at beskatte og langt mindre af fradragene som følge af lønafkortning end senere hen, når systemet kommer i ligevægt. Dette giver skattemæssigt staten en merindtægt, der kan bruges til en gældssanering for de mennesker, som har statsgaranterede bankeller sparekasselån samt rentelette statslige studielån.

På denne baggrund foreslås det, at alle inden en vis tidsfrist skal kunne overdrage deres studielån til Humankreditinstituttet mod efterfølgende lønafkortning.

Derved får de i praksis halveret deres studie- gæld, gjort afviklingen afhængig af deres fremtidi-

ge indkomstforhold og sat en 10-årig overgrænse for deres gældsafviklingsperiode.

Forslaget indebærer i øvrigt:

- bortfald af de statsgaranterede studielån i banker og sparekasser,
- bortfald af de rentelette statslån og
- bortfald af ungdomsydelsen.

Økonomiske konsekvenser

Det har været hensigten, at forslaget skulle være statsfinansielt neutralt. Det vil det også være. Bilag I viser hvordan og hvorfor. Ifølge sagens natur må de anførte tal nødvendigvis være behæftet med en vis usikkerhed. Alligevel må det være rimeligt at antage, at forslaget i budgetoverslagsårene ikke vil belaste statsfinansierne, men tilmed i sparede dagpenge vil rumme en budgetforbedring af størrelsesordenen tre kvart milliard 1985-kroner. Denne budgetforbedring kunne efter socialdemokratiets opfattelse bidrage til at finansiere andre dele af ungdomspolitikken, specielt løn til EFG-elever i basisåret.

Bilag II viser forøgelsen af de beløb, som efter skat vil stå til de uddannelsessøgendes rådighed. De forbedringer, der her er tale om, indebærer et øget samfundsøkonomisk ressourceforbrug, selv om forslaget i øvrigt er statsfinansielt neutralt. Dette kan forsvares, dels fordi der her er tale om en samfundsøkonomisk rentabel investering i uddannelse, dels fordi der gennem forkortelse af studietiderne m.v. sker en bedre udnyttelse af de ressourcer, som samfundet har sat ind i uddannelses-sektoren.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Til punkt 1

Som uddannelsessøgende betragtes enhver, der gennemgår en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. En del af uddannelsen skal kunne gennemføres uden for landets grænser.

Til punkt 2

Begrebet almindelig uddannelsesløn modsvarer det, som under det nuværende system kaldes stipendier.

Til punkt 3

Forholdet imellem de nye maksimumsbeløb m.v. og de nugældende illustreres i bilag II.

Til punkt 4